

2010. évi XVII. törvény***a nagykorú személy döntéshozatalának és jognyilatkozata megtételének segítéséhez kapcsolódó polgári nemperes eljárásokról**

Az Országgyűlés az új Polgári Törvénykönyv által bevezetett, a nagykorú személyek védelmét szolgáló jogintézmények, így a gondnokság alá helyezéssel összefüggésben a gondnok önálló eljárásra való feljogosítása és a támogatott döntéshozatal feltételeinek polgári nemperes eljárásban való megteremtése érdekében a következő törvényt alkotja:

- 1. §** (1) Az e törvényben szabályozott eljárásokra – ha e törvény másként nem rendelkezik – a Polgári Perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény I–XIV. fejezetének, valamint a XVIII. fejezetének rendelkezéseit a polgári nemperes eljárás sajátosságaiból eredő eltérésekkel kell megfelelően alkalmazni.

* A törvényt az Országgyűlés a 2010. február 15-i ülésnapján fogadta el.

- (2) Az e törvényben szabályozott eljárásokra a helyi bíróság rendelkezik hatáskörrel.
- (3) Az e törvényben szabályozott eljárásokban
 - a) felfüggesztésnek és szünetelésnek helye nincs,
 - b) a bíróság a kérelmezőt és a kérelmezettet személyesen meghallgatja,
 - c) a bíróság a kérelemről végzéssel dönt.
- (4) A nagykorú személy döntéshozatalának és jognyilatkozata megtételének segítéséhez kapcsolódó nemperes eljárás csak a nagykorú személy döntéshozatalának és jognyilatkozata megtételének segítéséhez kapcsolódó más nemperes eljárás iránti kérelemmel vagy keresettel kapcsolható össze azzal, hogy ha a nemperes eljárás peres eljárással kerül összekapcsolásra, úgy – az adott nemperes eljárás speciális szabályainak megfelelő alkalmazása mellett – a peres eljárás szabályai szerint jár el a bíróság.

A gondnok önálló eljárásra való feljogosítása iránti külön eljárás

- 2. §**
- (1) Az eljárásra az a bíróság illetékes, amelynek illetékességi területén a gondnokolt lakik, vagy amelynek illetékességi területén a gondnokolt huzamos időn át tartózkodik.
 - (2) A korlátozottan cselekvőképes személy gondnokának önálló eljárásra való feljogosítására irányuló kérelemnek tartalmaznia kell:
 - a) az eljáró bíróságot és azokat az adatokat, amelyekből a bíróság illetékessége megállapítható,
 - b) a kérelmezők nevét, lakóhelyét vagy székhelyét,
 - c) ha a gondnok önálló eljárásra való feljogosítását a Polgári Törvénykönyv (a továbbiakban: Ptk.) 2:25. § b) pontja alapján kéri, a gondnokolt mint kérelmezett nevét, lakóhelyét, tartózkodási helyét,
 - d) a cselekvőképességet korlátozó gondnokság alá helyezést elrendelő bíróság nevét és az ítélet számát,
 - e) azoknak a korlátozás alá tartozó ügycsoportoknak vagy ügycsoportokon belüli egyes ügyeknek a megnevezését, amelyben a gondnok önálló eljárásra, jognyilatkozat önálló megtételére való feljogosítását kéri,
 - f) a kérelem előterjesztésének indokait.
 - (3) A gondnok és a gyámhatóság által közösen előterjesztett kérelemhez csatolni kell a fogyatékos személyekkel való kommunikáció terén jártas szakember – kérelmet alátámasztó – véleményét.
 - (4) Ha a kérelem az ingatlanral való rendelkezést is érinti, a kérelemhez csatolni kell a gondnokolt ingatlanainak tulajdoni lapját, valamint azon ingatlanok tulajdoni lapjait, melyekre a gondnokoltat érintő egyéb jog vagy tény van bejegyezve, feljegyezve.
 - (5) A kérelemhez csatolni kell azt az okiratot, illetve annak másolatát, amelynek tartalmára a kérelmező bizonyítékként hivatkozik, vagy amely a bíróság illetékességének megállapításához, valamint a hivatalból figyelembe veendő körülmények igazolásához szükséges, kivéve, ha az adatokat személyi igazolvánnyal is lehet igazolni; erre a kérelemben utalni kell.
 - (6) A bíróság a külön törvény szerinti, a gondnokoltak és gondnokaik, a támogatott személyek és támogatóik, valamint az előzetes jognyilatkozatok nyilvántartásának adatait megtekinti, ezen adatok tekintetében hiánypótlás elrendelésének nincs helye.
 - (7) A gondnok önálló eljárásra való feljogosítása iránti külön eljárásban a bíróság az általa szükségesnek tartott bizonyítást hivatalból is elrendelheti.
- 3. §**
- (1) Ha a korlátozottan cselekvőképes személy gondnokát önálló eljárásra jogosítja fel a bíróság, a határozatban rendelkezni kell arról, hogy a feljogosítás a korlátozás alá tartozó mely ügycsoportokra, vagy az ügycsoporton belül mely ügyekre és mely időtartamra vonatkozik. A feljogosítás legfeljebb 3 éves időtartamra adható meg. Ha a gondnokoltnak ingatlana van, vagy ingatlanon haszonélvezeti joga áll fenn, továbbá, ha ingatlanra a gondnokoltat érintő egyéb jog vagy tény van bejegyezve, feljegyezve, és a feljogosítás az ingatlanral való rendelkezésre is vonatkozik, az első fokú bíróság hivatalból megkeresi az ingatlanügyi hatóságot a feljogosítás tényének az ingatlan-nyilvántartásba való feljegyzése iránt.
 - (2) A korlátozottan cselekvőképes személy gondnokát önálló eljárásra feljogosító jogerős végzést az első fokú bíróság megküldi a gyámhatóságnak.
 - (3) A kérelmet elutasító végzés ellen a kérelmező, a gondnokot önálló eljárásra feljogosító végzés ellen a kérelmezett fellebbezéssel élhet.
 - (4) A gondnok önálló eljárásra való feljogosítása időtartamának lejártát megelőzően a gyámhatóság a feljogosítás felülvizsgálata iránti kérelmet köteles előterjeszteni. Ha a gondnok önálló eljárásra való feljogosítására a Ptk 2:25. §

- a) pontja alapján került sor, a gondnokolt mint kérelmező a gondnokkal mint kérelmezettel szemben a feljogosítás megszüntetése iránti kérelmet nyújthat be a feljogosítás időtartamának lejáratát megelőzően.
- (5) A feljogosítás felülvizsgálata és a feljogosítás megszüntetése iránti eljárásban a bíróság a gondnok önálló eljárásra való feljogosítása iránti eljárás szabályainak megfelelő alkalmazásával jár el azzal, hogy ha a feljogosítás megszüntetéséről rendelkezik és a feljogosítás az ingatlan-nyilvántartásba az (1) bekezdés szerint feljegyzésre került, az első fokú bíróság megkeresi az ingatlanügyi hatóságot a feljogosítás törlése iránt.

A támogató kinevezése iránti eljárás

- 4. §** (1) A támogatott döntéshozatalra vonatkozó szabályok szerint segítségre szoruló nagykorú személy a bíróságtól támogató kinevezését kérheti. A támogató kinevezése iránti kérelmet a nagykorú személy együttélő házastársa és élettársa, egyenesági rokona, valamint testvére (a továbbiakban együtt: hozzátartozó) is benyújthatja.
- (2) Az eljárásra az a bíróság illetékes, amelynek illetékességi területén a segítségre szoruló lakik, vagy amelynek illetékességi területén a segítségre szoruló huzamos időn át tartózkodik.
- 5. §** (1) A támogató kinevezése iránti kérelemben fel kell tüntetni:
- a) az eljáró bíróságot és azokat az adatokat, amelyekből a bíróság illetékessége megállapítható,
 - b) a segítségre szoruló – illetve ha a kérelmet a hozzátartozó nyújtotta be, a hozzátartozó – nevét, lakóhelyét, tartózkodási helyét,
 - c) a kinevezni kért támogató nevét, lakóhelyét, kivéve, ha a kérelem hivatásos támogató kinevezésére irányul,
 - d) azokat az ügycsoportokat, amelyekben a kérelmező a támogató kinevezését kéri,
 - e) az arra vonatkozó nyilatkozatot, hogy a segítségre szoruló a d) pontban meghatározott ügycsoportokban nem áll cselekvőképességet korlátozó gondnokság alatt,
 - f) a kérelem előterjesztésének indokait,
 - g) a megjelölt támogató, vagy – amennyiben nem áll rendelkezésre a Ptk. szerinti bizalmi viszony fennállását tanúsító okirat vagy nyilatkozat – a hivatásos támogató kinevezésére irányuló határozott kérelmet.
- (2) A kérelemhez csatolni kell
- a) a Ptk. szerinti bizalmi viszony fennállását tanúsító okiratot vagy nyilatkozatot, kivéve, ha a kérelem hivatásos támogató kinevezésére irányul,
 - b) azt az okiratot, illetve annak másolatát, amelynek tartalmára a kérelmező bizonyítékként hivatkozik, vagy amely a bíróság illetékességének megállapításához, valamint a hivatalból figyelembe veendő körülmények igazolásához szükséges, kivéve, ha az adatokat személyi igazolvánnyal is lehet igazolni; erre a kérelemben utalni kell.
- 6. §** (1) A bíróság a külön törvény szerinti, a gondnokoltak és gondnokaik, a támogatott személyek és támogatóik, valamint az előzetes jognyilatkozatok nyilvántartásának adatait megtekinti, ezen adatok tekintetében hiánypótlás elrendelésének nincs helye.
- (2) A bíróság a támogatónak kinevezni kért személyt, továbbá – ha a kérelmet a hozzátartozó nyújtotta be – a segítségre szorulót is személyesen meghallgatja. A bíróság a segítségre szorulót nyilatkoztatja, hogy a támogató kinevezésével egyetért-e.
- (3) Ha a kérelemben megjelölt személy a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján valószínűsíthetően nem nevezhető ki támogatónak, vagy ha nem áll rendelkezésre a Ptk. szerinti bizalmi viszony fennállását tanúsító okirat vagy nyilatkozat, a bíróság megkeresi a gyámhatóságot a hivatásos támogató személyére történő javaslattétel iránt.
- (4) A támogató kinevezése iránti eljárásban a bíróság az általa szükségesnek tartott bizonyítást hivatalból is elrendelheti.
- 7. §** (1) A bíróság a kérelmet elutasítja, ha a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján megállapítja, hogy
- a) a kérelem szerint segítségre szoruló sem értelmi képessége, sem pszichés állapota, sem szenvedélybetegsége miatt nem szorul támogató segítségére,
 - b) a kérelem szerint segítségre szoruló azon ügycsoportok tekintetében, amelyekre a támogató kinevezését kéri, cselekvőképességet korlátozó gondnokság alatt áll,
 - c) a kérelemben megjelölt személy támogatónak nem nevezhető ki, és a kérelmező, illetve a segítségre szoruló hivatásos támogató kinevezését ellenzi.

- (2) Ha a bíróság a segítségre szoruló számára támogatót nevez ki, a kinevezés hatálya a végzés jogerőre emelkedését követő napon kezdődik.
- (3) A hivatásos támogatót kinevező jogerős végzést az elsőfokú bíróság megküldi a gyámhatóságnak.

8. § A kérelmet elutasító végzés ellen a kérelmező, a támogatót kinevező végzés ellen a kérelmező és a kinevezett támogató fellebbezéssel élhet. Ha a kérelmet a hozzátartozó nyújtotta be, a segítségre szoruló mind a kérelmet elutasító, mind a támogatót kinevező végzés ellen fellebbezéssel élhet.

A támogató kinevezésének visszavonása iránti eljárás

- 9. §** (1) A támogató kinevezésének visszavonása iránti kérelmet a támogatott a támogatóval mint kérelmezettel szemben, a támogató a támogatottal mint kérelmezettel szemben terjesztheti elő.
- (2) Az eljárásra az a bíróság illetékes, amelynek illetékességi területén a támogatott lakik, vagy amelynek illetékességi területén huzamos időn át tartózkodik.
- 10. §** (1) A támogató kinevezésének visszavonása iránti kérelemben fel kell tüntetni:
- a) az eljáró bíróságot és azokat az adatokat, amelyekből a bíróság illetékessége megállapítható,
 - b) a kérelmező és a kérelmezett nevét, lakóhelyét,
 - c) a támogató kinevezését elrendelő bíróság nevét és a határozat számát,
 - d) a kérelem előterjesztésének indokait.
- (2) A kérelemhez csatolni kell azt az okiratot, illetve annak másolatát, amelynek tartalmára a kérelmező bizonyítékként hivatkozik, vagy amely a bíróság illetékességének megállapításához, valamint a hivatalból figyelembe veendő körülmények igazolásához szükséges, kivéve, ha az adatokat személyi igazolvánnyal is lehet igazolni; erre a kérelemben utalni kell.
- 11. §** (1) A bíróság a támogató kinevezését visszavonja, ha a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján megállapítja, hogy annak a Ptk.-ban meghatározott feltételei fennállnak, ellenkező esetben a kérelmet elutasítja.
- (2) A végzés ellen a kérelmező és a kérelmezett fellebbezéssel élhet.
- 12. §** A támogató kinevezésének visszavonása iránti eljárásra egyebekben a 4–8. §-ok rendelkezései megfelelően irányadók.

A hivatásos támogató felmentése iránti eljárás

- 13. §** (1) A hivatásos támogató felmentése, illetve új támogató kinevezése iránti kérelmet
- a) a támogatott a hivatásos támogatóval,
 - b) a hivatásos támogató a támogatottal,
 - c) a gyámhatóság a hivatásos támogatóval és a támogatottal,
- mint kérelmezettel szemben terjesztheti elő.
- (2) A kérelemben a 10. §-ban meghatározott adatokon kívül fel kell tüntetni az új támogató személyére vonatkozó javaslatot.
- (3) A bíróság a hivatásos támogatót felmenti, ha a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján annak a Ptk.-ban meghatározott feltételei fennállnak, ellenkező esetben a kérelmet elutasítja. Ha a bíróság a hivatásos támogatót felmenti, a támogatott egyetértése esetén új támogatót nevez ki.
- (4) A végzés ellen a kérelmező és a kérelmezett fellebbezéssel élhet.
- (5) A hivatásos támogató felmentése iránti eljárásra egyebekben a 4–8. §-ok rendelkezései megfelelően irányadók.

Nyilvántartás

- 14. §** (1) A gondnok önálló eljárásra való feljogosításáról, a feljogosítás felülvizsgálatáról, a feljogosítás megszüntetéséről, a támogató kinevezéséről, illetve kinevezésének visszavonásáról, a hivatásos támogató felmentéséről szóló jogerős végzés külön törvényben meghatározott adatait, valamint azok változásait a helyi bíróság bevezeti a gondnokoltak és gondnokaik, a támogatott személyek és támogatóik, valamint az előzetes jognyilatkozatok nyilvántartásába, illetve törli onnan.

- (2) A gondnokoltak és gondnokaik, támogatott személyek és támogatóik, valamint az előzetes jognyilatkozatok nyilvántartását az Országos Igazságszolgáltatási Tanács Hivatala kezeli.

15. § Ez a törvény 2010. május 1-jén lép hatályba.

Sólyom László s. k.,
köztársasági elnök

Dr. Katona Béla s. k.,
az Országgyűlés elnöke
